

טור' מעודד שלמה
2927

בן חנה ושלוס

נולד ב- 14.11.1931

התגייס לצה"ל בינואר 1948

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- 23.4.1948

בקרב על צמח.

מעודד שלמה,

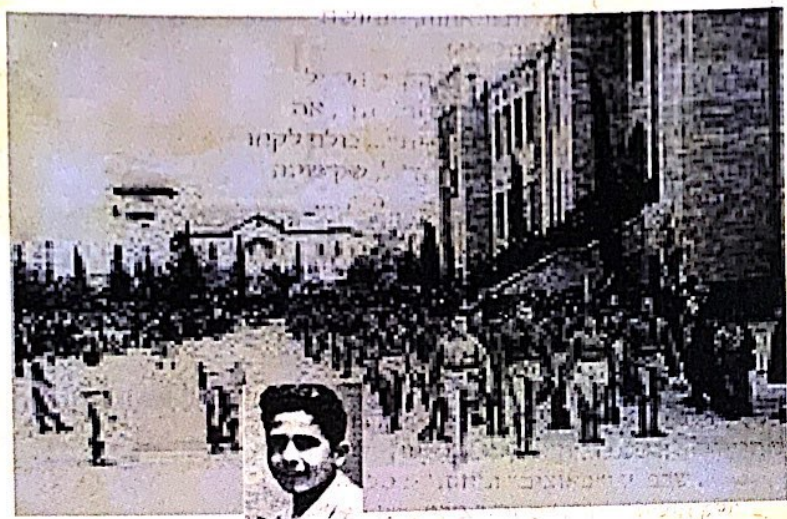
בן חנה ושלוש, נולד ביום ב' בכסלו תרצ"ב (14.11.1931) בארץ- ישראל וגדל בתל-אביב. שלמה סיים את חוק לימודיו בבית-ספר יסודי. היה טוב-לב ומסור לערכי העם במאבקו.

בתחילת שנת 1948 התגייס ושירת בחטיבת "גולני" ביישובי עמק הירדן. בליל 22-23 באפריל 1948 יצא כוח פלוגתי מחטיבת "גולני" לכבוש את העיירה צמח. מחלקתו של שלמה פרצה לעיירה והשתלטה על חלק ממנה. בשלב זה התערבו בקרב כוחות בריטיים שהיו במשטרה ובמחנה הצבא שליד העיירה, הקשר בין המחלקות נותק והמחלקה נותרה מבודדת בעיירה. לקראת שחר נסוגה המחלקה תוך קרב עם כוחות ערביים שניסו לכתרה. בקרב זה נפל, ביום י"ד בניסן תש"ח (23.4.1948). הוא עלה על גבעה להטיל רימונים בערבים המתקרבים כדי לחפות על-ידי כך על נסיגת חבריו - ונפגע. כשחזרו החברים למקום מצאוהו מת. הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בדגניה א'.

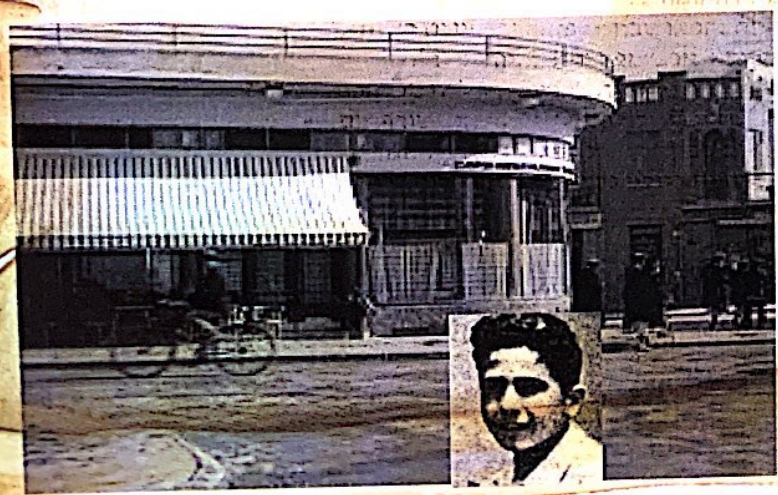
מקום מגוריו בת אביב בשנות 1931 מעודד שלמה

מגוריו בשנות 1931

בית ספר עממי בו הוא למד 1931

מגוריו בשנות 1931

צמח-

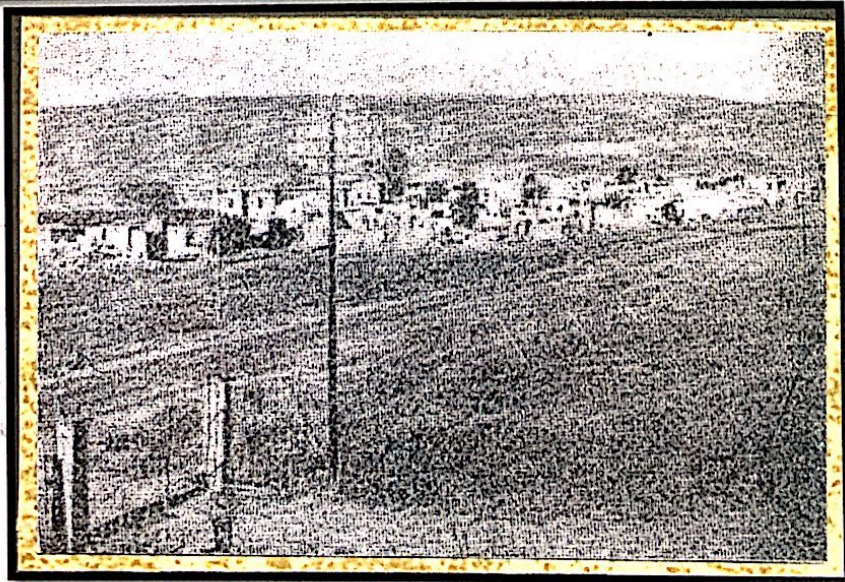
הקרב בו השתתף שלמה זיל

פריצת קו ההגנה בצמח, ב-0430 החלה הרעשת צמח, שערי-הגולן ומסדה, שגברה והלכה מרגע לרגע. בעת ההיא נפרסו כ-30 שריונים מסוגים שונים (ביניהם טנקים) בקשת רחבה מסביבות המחנה עד לבסטין, והחלו להתקדם בפיוור לעבר צמח. חיל-הרגלים הסורי לא השתתף הפעם בהתקפה, אלא חנה ממרחק. ההרעשה ערערה את בתי ההמך, ששימשו מסתור למגינים. ההפירות לא היו עמוקות במידה מספקת, שוהות רוכאים בלבד, שחסרו כל כיוון-ראש. אנשים רבים נפגעו, ביניהם מפקדים. השריונים התקדמו תוך כדי הצלפת פגזים לעבר העמדות, אחד התותחים הא.מ. שהוצב כנגד כלי הרכב, נפגע והוצא מן השימוש. הטנקים המתקרבים מדרום איגפו את השכונה שמעבר לתחנת הרכבת. באוה שלנו, שהטיחה איש מאחד הבתים, גטלה את חשקו של חיל-הרגלים הסורי לנוע, כן האיטה מעט את קצב התקדמותו של השריון, אבל, לא לזמן רב. ההרעשות שבאו בכיוון ישר והאיגוף שמדרום אילצו את המגינים לנטוש את עמדותיהם ולהתחיל לצאת מתוך צמח, כשלא ניתן להוציא מתוכה את כל הפצועים. השריונים כיסו באשם את הרחיבות והמפלשים שבין הבתים. בתופת אש זו קשתה הנסיגה, האנשים וחלו בין הבתים ובקוצים ומספר הנפגעים נהרבה והלך.

ההתנגדות רפתה וכמעט פסקה. השריונים החלו לנוע באין מפריע בשטח פתוח. המגינים נסוגים לעבר בגין המשטרה והלאה. מכונת היריה שהוצבה בבנין, מחפה על הנסוגים. בינתיים, תוך התקדמות הרכב הסורי, הופגזה המשטרה הפגזה קשה, ושני טורים קרבו אליה כבמלקחים, מתוך הרחוב הראשי ומעבר השטח הפתוח שמדרום. דל עם הכבש הכפר, החל חיל-הרגלים הסורי להתקדם.

הסמג"ד צביקה לבקוב, הגיע לפנה"צ לתחנת המשטרה, על מנת לארגן את ההתגוננות. הערבוביה היתה גדולה, והאנשים אובדי עצות. צביקה ריכז את המגינים ודרש תגבורת נוספת. המחלקה, שחנתה בשערי-הגולן, אשר לא הותקפה עדיין, הוצעקה לעזרה, וכן שארית הפלוגה מטבריה. עד שהגיעו התגבורות נעוכה תחנת המשטרה ע"י מגיניה, ונפגעים רבים נשארו בתוכה, וביניהם צביקה. ברגעיהם האחרונים הספיקו עוד לפגוע בכמה כלי רכב.

המצב היה חמור. למעשה, היתה הדרך לטבריה פתוחה. בדגניות לא היה כל כוח רציני מסוגל לעצור. שרידי הנסוגים מצמח היו שבורים ורצוצים. בשטח שבין המשטרה לדגניה נמצאו נפגעים רבים מן הנסיגה הקטלנית, והאויב המשיך להמטיר את אש.

המחלקה, שהוועקה משערי-הגולן, הוצבה דרומית-מערבית לצמח, בין הכביש לבית-זרע, כדי למנוע אפשרות תקיעת טריו דרומה. החזקת המשטרה, ואפילו לזמן קצר בלבד, נתנה את האפשרות לארגן מחדש את הנמלטים למחלקות ולהציבם בקו בית-ירח—דגניה ב'. על גשר הירדו הונחו חומרי נפץ. החבלנים חיכו לאות. המכוניות עסקו בהעברת הפצועים הרבים משדה המערכה לטבריה.

מצבי-הרוח של האוכלוסיה האזרחית בעמק-הירדן היה ירוד ביותר. הילדים פונו בבהילות רבה בתוך ההפגזות, וכן בלתי לוחמים אחרים. מראה אימים היה בדרך ליבנאל. כשטיפסו בה הילדים ונמלטו למעלה בין ההתפוצצויות המרדפות אחריהם, האבידות המרובות מבני העמק דיכאו מאד. היתה הרגשה מרה של התערערות וחוסר-אונים, ואין יודע מה ילך יום...

מטה-החטיבה שלח תגבורות נוספות מאנשי "דרור", מישובי הגליל התחתון והעמק, כן הגיעה, לאחר שבירת הקו, פלוגת פלמ"ח מכובשי צפת, שהתכוונה להנחית מכת-נגד בלילה.

אותו יום נסתפקו הסורים בכיבושם וייצבו את קויהם בצמח ובמשטרה. הפיקוד העליון, אשר העריך את חומרת-המצב, מינה את משה דיין כמפקד הגזרה, והעמיד לרשותו כוחות נוספים, שהחלו להגיע.

לילה לאחר הנסיגה.

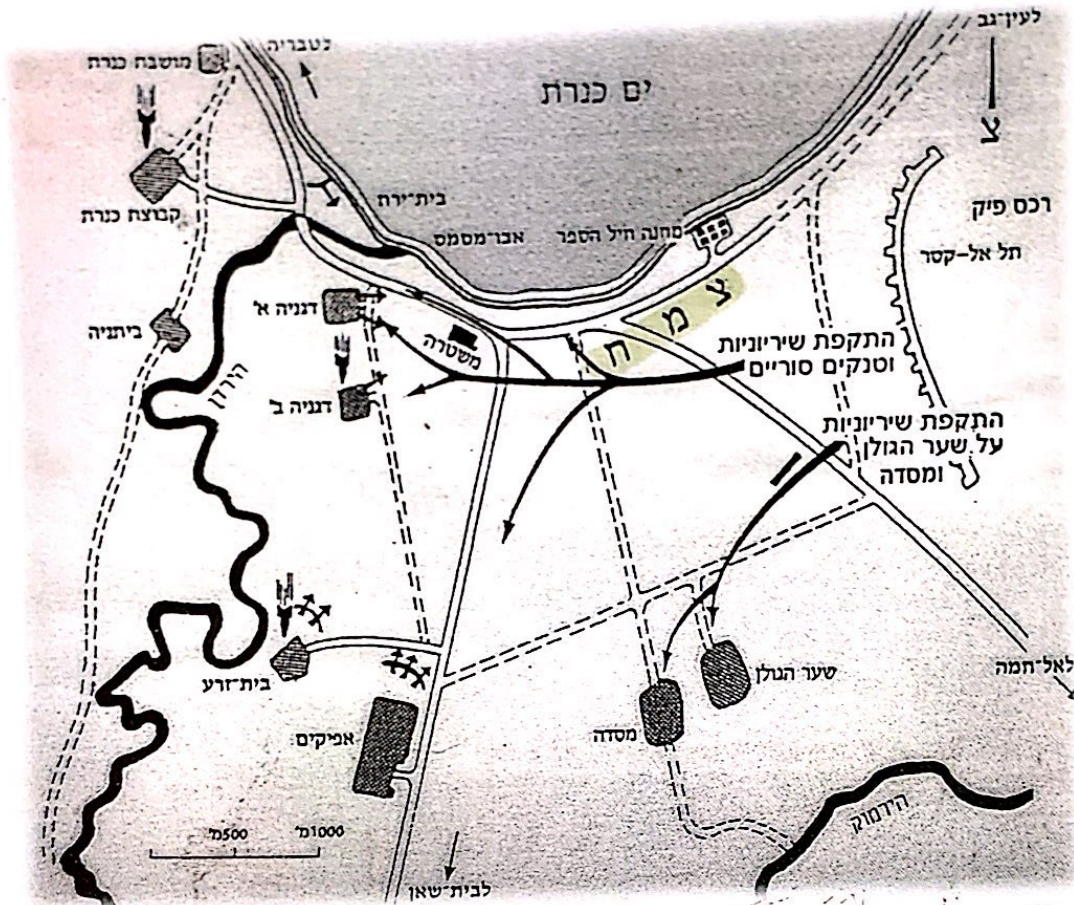
כשעתים לפני צאת הפלמ"ח, הגיע מברק משערי-הגולן, שהודיע על הכנותיהם לפינוי (ממסדה לא הגיעה כל הודעה). מברק תשובה בהול, ונמרץ, — שנשלח בחזרה, ובו פקודה מפורשת ממפקד הגזרה, לא לעזוב את הנקודה, — לא קיבל כל תשובה. האתה, שהתקשר כל הזמן, — לא נענה. (אח"כ נתברר, שבעת ההיא כבר פונו שני המשקים מיושביהם). משנודע הדבר, — נדרשו האנשים לחזור למקומם. הענין נתעכב עד לבוקר, וכשהגיעו אנשי שער-הגולן לקרבת המשק, — כבר נמצאו בו ערבים, שהתצפית זיהתה אותם ככפריים. האנשים נסוגו למשק שממנו יצאו, אף על פי שבמקום זה ערוכה היתה תגבורת לעזרה. רק בשעה 10.30 נכנס הצבא הסורי הסדיר לשני המשקים והחלו השוד וההצתות.

כאמור, יצאה בלילה פלוגת הפלמ"ח וניסתה לכבוש בחזרה את בנין המשטרה, בסיוע מרגמת "דוידקה", שהועמדה בדגניה והתותחים שפעלו מבית-ירח. היחידה הצליחה להתגנב ולתפוס את בנין בית-הספר הסמוך. משניסו להתקרב לבנין המשטרה נפתחה אליהם אש מן הבנין ומן השריונים שהיו בקרבתו. כמה כלי רכב נפגעו ע"י פיאטים ובקבוקי מולוטוב. המשטרה אמנם לא נכבשה, אך לאויב נגרמו אבידות, נראה היה בעליל, שפשיטה זו שיבשה לא מעט את לוח-הזמנים של הפיקוד הסורי וגרמה לדחית ההתקפה על הדגניות ליום נוסף.

בעית אספקת תחמושת, נשק, אף מזונות ושירותים אחרים למשקים ובעיקר למותקפים, רבצה על הגדוד, מאחר שלא היתה מסגרת אזרחית שתטול על עצמה חלק מן העול הזה, וכן הדאגה לסידורי הקשר והאישוף, אספקת בגדים וכ"ו (למעשה, היו כל אנשי המשקים חיילים בקו החזית). הבעיות היו חריפות וברובן נפתרו בתוך לחץ הקרבות, ומגיעת הערבוביה קשתה, איפוא, ביותר.

מפת הקרב בו השתתף ונפל

שלמה ז"ל

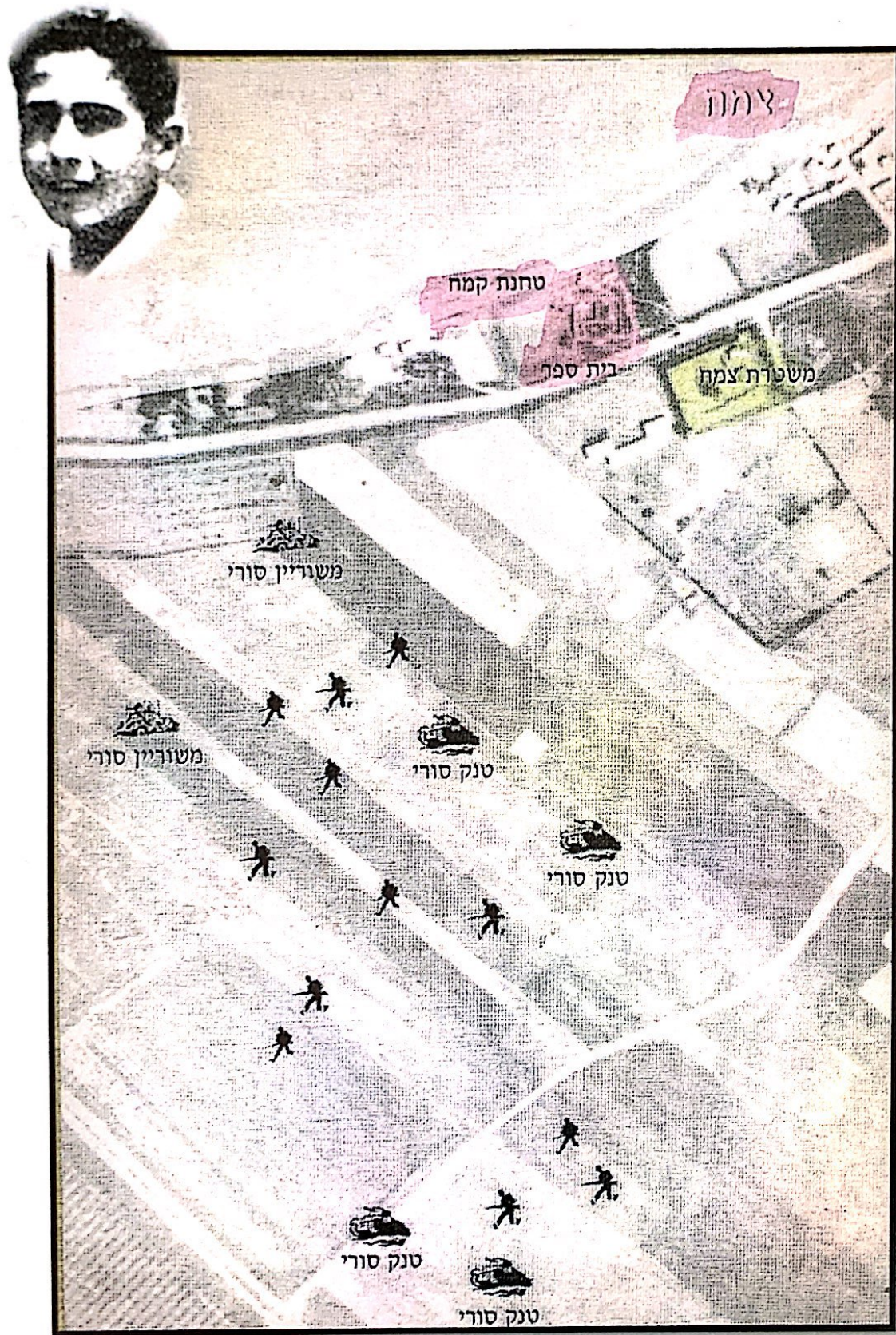
יום נפילתו של שלמה ז"ל

יום האסון

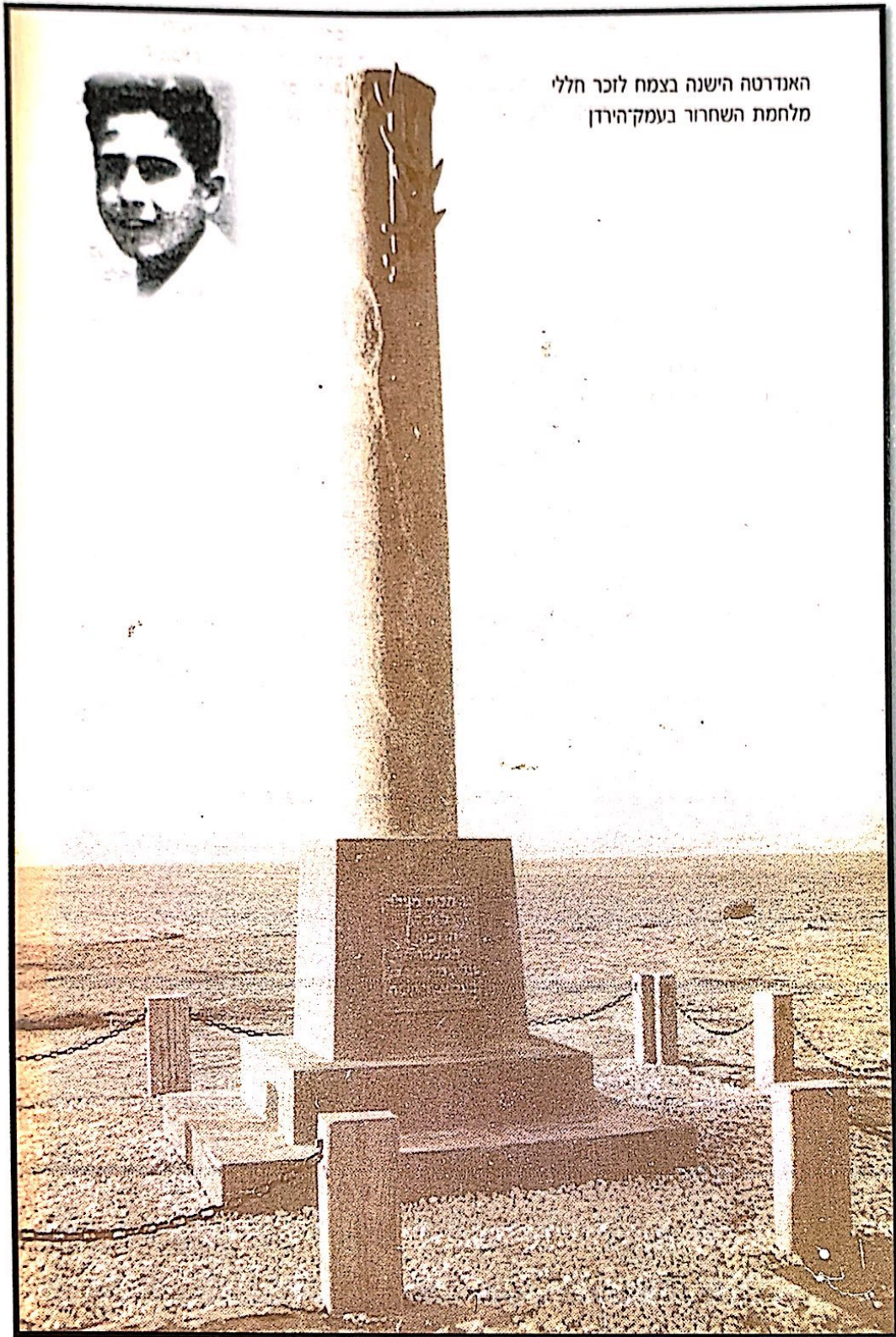
22.4. — מגדל הערבית, על אס־הדרך לגליל־העליון, פונתה מתושביה הערביים; בכפר החרמו 12 רובים. ביום ההוא פונה גם הכפר עבדיה, השוכן מערבית לבית־זרע. תושבי שני הכפרים עברו לעבר־הירדן.

23.4. — יחידות "ברק" תקפו בלילה את צמח מצד הרום. הצבא־הבריטי החונה במשטרה התערב בקרב, ואנשינו נסוגו מן הכפר באבידות. עם זאת — החלה תנועת בריחה ערבית, בעיקר של נשים וילדים, לעבר אל־חמה.

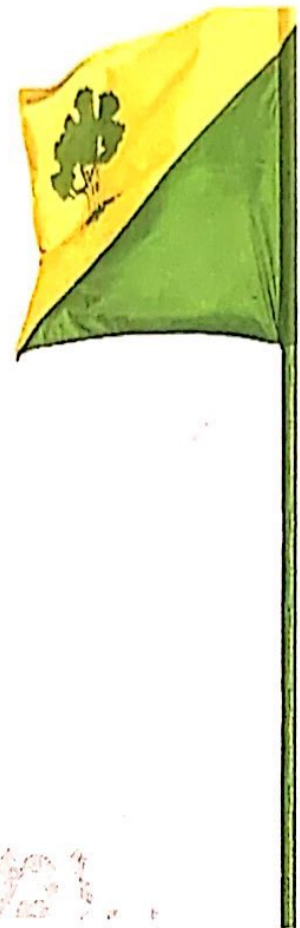
אזור נפילתו של שלמה זיל

אנדרטה לזכרם

האנדרטה הישנה בצמח לזכר חללי
מלחמת השחרור בעמק הירדן

אמר משה לאלוקים
בא-שילב בשלום

שלמה מעודד ז"ל

1931-1948

